1.6 සම්‍යග්ඥානයෙහි ලා ප්‍රත්‍යක්ෂයේ උපයෝගීතාව

පූජ්‍ය විජිතපුර ගුණරතන හිමි
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය, කැලණිය.

ABSTRACT

සම්‍යග්ඥානය යනු නිවැරදි අවබෝධයයි. ඒ සඳහා ප්‍රථමාංකයෙහි ලා සැළකෙන මාර්ගය වන්නේ ප්‍රත්‍යක්ෂයයි. ඉන්ද්‍රියයන් හා අරමුණු එකිනෙක සම්බන්ධ වීමෙන් ලබන දැනුම ප්‍රත්‍යක්ෂය යනුවෙන් හැඳින්විය හැකිය. මේ අනුව ඇස- කන - නාසය - දිව - ශරීරය යන ඉන්ද්‍රියයන් රූප - ශබ්ද - ගන්ධ - රස - ඵොට්ඨබ්බ ආදී අරමුණු දැකීම් ඇසීම් ආදියෙන් ඇතිවන දැනුම ප්‍රත්‍යක්ෂ ඥාන යනුවෙන් හැඳින්වේ.

ප්‍රතිඅක්ෂ යන දෙපදය එක්වීමෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ යන්න සෑදේ. අක්ෂ යනු ඉන්ද්‍රියයන්ට නමකි. එනිසා ඉන්ද්‍රියයන් කරා අරමුණු පැමිණවීමෙන් ඇතිවන ඥානය ප්‍රත්‍යක්ෂය බව කිව හැකිය. සම්‍යග්ඥානය උපදවාලීමෙහි දී අප තුළ තහවුරු වී තිබෙන බුද්ධිගෝචර මිණුම් දඬු සමූහයෙන් ඉවත් විය යුතුය. අප අසන දකින දේ කෙරෙහි ඇති කර ගත් දෘෂ්ටිකෝණ සමූහයෙන් ද ඉවත් විය යුතුය. න්‍යාය බින්දුවට අනුව බුද්ධිගෝචර විනිශ්චයන්ගෙන් ද භ්‍රාන්ති නම් මායාවන්ගෙන් ද තොර වූ ඉන්ද්‍රියන් ඇසුරින් කිසියම් වස්තුවක් පිළිබඳ ඇති කර ගනු ලබන ශුද්ධ සන්නිවේදන මාත්‍රය ප්‍රත්‍යක්ෂය නම් වේ.

ත්‍රිපිටකයේ අපට හමුවන තථ, අවිතථ, සම්මාදිට්ඨි, යථාභූත යන නම්වලින් විස්තර වන සම්‍යග්ඥානය ලබා ගත හැක්කේ ප්‍රත්‍යක්ෂ හා අනුමානය තුළිනි. සූත්‍ර දේශනාවල ''චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච රූපෙ ච උප්පජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණං'' යනාදී ලෙසින් ඇසත් රූපයත් ඇසුරු කොට චක්ෂුර් විඥානය උපදින බව ද දක්වා ඇත. ඉන්ද්‍රිය හා අරමුණ ප්‍රධාන වශයෙන් මෙහි දී බලපාන බව පෙනේ.

න්‍යාය ශාස්ත්‍රය තුළ දක්නට ලැබෙන ප්‍රත්‍යක්ෂ විභාගය බෞද්ධ ක්‍රමය හා සැසඳීම දුෂ්කරය. ඔවුහු බෞද්ධ දිට්ඨ සුත මුත ප්‍රත්‍යක්ෂය බාහ්‍ය වශයෙන් ද විඤ්ඤාතය අන්තරින්ද්‍රිය (මානස) වශයෙන් ද සළකති. න්‍යායයේ මානස ප්‍රත්‍යක්ෂයට බෞද්ධ සුඛුමරූප (ධර්මාලම්බන) විෂය නොවේ. එසේම ඔවුන්ගේ අලෞකික ප්‍රත්‍යක්ෂයේ ප්‍රභේදත්‍රය ද ව්‍යාකුලය. මේ අනුව මනසේ සම්බන්ධයක් නැතිව හුදෙක් පඤ්චෙන්ද්‍රියයන්ගේ හා රූපයන්ගේ සම්බන්ධයෙන් පමණක් ඥානයක් නො ලැබිය හැකිය යන ථෙරවාද සිද්ධාන්තය ප්‍රත්‍යක්ෂ විභාගය තුළින් පැහැදිලි වේ. එහෙත් ධර්මකීර්ති මතය ඉන්ද්‍රිය ඥානයට පමණක් සීමාවීම මෙහි දක්නට ලැබෙන ඌනතාවයකි.